

वर्णान् हृत्वा तु पुरुषो ऋतो जायेत वर्हिणः । हृत्वा
रत्नानि वस्त्राणि जायते जीवजीवकः । वर्णकादींस्तथा
गन्धशौरयित्वेह मानवः । कुच्छुन्दरित्वाप्नोति राजन् !
लोभपरायणः । तत्र जीवति वर्षाणि ततो दश च पञ्च
च । अधर्मस्य क्षयं कृत्वा ततो जायेत मानवः ।
चोरयित्वा पयश्चापि बलाका सम्प्रजायते । यस्तु चोर-
यते तैलं नरो मोहसमन्वितः । सोऽपि राजन् ! ऋतो जन्तु-
स्तैलपायी प्रजायते । अशस्त्रं पुरुषं हृत्वा सशस्त्रः
पुरुषाधमः । अर्थाधी यदि वा वैरो स ऋतो जायते
खरः । खरो जीवति वर्षे द्वे ततः शस्त्रेण
बध्यते । स ऋतो ऋग्योनौ तु नित्योद्विग्नोऽभिजायते ।
ऋगो बध्यति शस्त्रेण गते संवत्सरे तु सः । हतो
ऋगस्ततो मीनः सोऽपि जालेन बध्यते । मासे चतुर्थे
सम्प्राप्ते श्वापदः सम्प्रजायते । श्वापदो दश वर्षाणि द्वीपे
वर्षाणि पञ्च च । ततस्तु मिधनं प्राप्य कालपर्याय-
नोदितः । अधर्मस्य क्षयं कृत्वा ततो जायेत मानुषः ।
स्त्रियं हृत्वा तु दुर्बुद्धिर्यमस्य विषयं गतः । वस्त्रक्षेपान्
समासाद्य संसाराच्चैव विंशतिम् । ततः पञ्चान्नहारज !
कमियोनौ प्रजायते । कमिर्विंशतिवर्षाणि भूत्वा जायेत
मानुषः । भोजनं चोरयित्वा तु मल्लिका जायते नरः ।
मल्लिकासङ्कशगो बहन् मासान् भवत्युत । ततः पाप-
क्षयं कृत्वा मानुषत्वमवाप्नुते । धान्यं हृत्वा तु पुरुषो
लोमशः सम्प्रजायते । तथा पिण्ड्याकसंमिश्रमशनं चोर-
यन्नरः । स जायते वस्तुसमो दारुणो मूषिको महान् ।
दशन् वै मानुषं नित्यं पापात्मा स प्रजायते । दंतं हृत्वा
तु दुर्बुद्धिः काकमङ्गुः प्रजायते । मत्स्यमांसमयो हृत्वा
काको जायेत दुर्भक्षः । लवणं चोरयित्वा तु चौरि-
काकः प्रजायते । विश्वासेन तु मिच्छिन्नं यो वै निज्जौति
मानवः । स गतायुर्नरस्तादृक् मत्स्योनौ प्रजायते ।
मत्स्ययोनिसमुद्रप्राप्य ऋतो जायेत मानवः । मानुषत्व-
मनुप्राप्य क्षीणायुरुपपद्यते । पापानि तु नरः कृत्वा तिर्यग्
जायेत भारत ! । न चात्मनः प्रमाणन्ते धर्मं जानन्ति
किञ्चन । ये पापानि नराः कृत्वा निरस्यन्ति व्रतैः सदा ।
सुखदुःखसमायुक्ता व्याधितास्ते भवन्त्युत । असंवासाः
प्रजायन्ते स्वेच्छा अपि न संशयः । नराः पापसमाचारा
लोभमोहसमन्विताः । वर्ज्ययन्ति च पापानि जन्मप्रवृत्ति
ये नराः । अरोगा रूपवन्तश्च धनिनश्च भवन्त्युत । स्त्रियो-
ऽप्येतेन कल्पेन कृत्वा पापमवाप्नुयुः । एतेषामेव जन्तूनां

भार्यात्वमुपयान्ति ताः । परस्वहरणे दोषाः सर्वे एव
प्रकीर्त्तिताः । एतद्वै लेशमात्रेण कथितं ते मयाऽनघ ! ।
अपरान् मत्कथायोगे भूयः श्रोष्यसि भारत ! । एतन्मया
महाराज ! ब्रह्मणो वदतः पुरा । सुरर्षीणां श्रुतं मध्येष्ट-
श्चापि यथातथम् । मयाऽपि तच्च कात्स्न्येन यथावदनुवर्ण-
ितम् । एतच्छ्रुत्वा महाराज ! धर्मं कुरु मनः सदा ह० वं० ।
“महापातकजान् घोरान्नरकान् प्राप्य दारुणान् । कर्मक्ष-
यात् प्रजायन्ते महापातकिनस्त्रिह । ऋगश्वशूकरोद्राणां
ब्रह्महा योनिमृच्छति । खरपुङ्गववेणानां सुरापो नात्र
संशयः । कमिकीटपतङ्गत्वं स्पर्शहारी समाप्नुयात् । तण-
गुल्मलतात्वञ्च क्रमशोऽयुरुतल्पग” इति । “श्वशूकरखरो-
द्राणां गोऽजाविष्टगपक्षिणाम् । चण्डालपुङ्गवानाञ्च ब्रह्म-
हा योनिमृच्छति । कमिकीटपतङ्गानां विड्भुजाश्चैव पक्षि-
णाम् । हिंसाणाञ्चैव सत्वानां सुरापो ब्राह्मणो ब्रजेत् ।
लृताहिसरटानाञ्च तिरश्चां चाम्बुचारिणाम् । हिंसा-
णाञ्च पिशाचानां स्तेनोविप्रः सहस्रशः । तणगुल्मलतानां
च क्रव्यादां दंष्ट्रिणामपि । क्रूरकर्मकताश्चैव शतशोऽयुर-
तल्पग” इति । “ब्रह्महा क्षयरोगी स्यात् सुरापः श्वावदन्तकः ।
हेमहारी च कुनखी दुश्चर्म गुरुतल्पगः । यो येन संव-
त्सरेण स तस्मिन्नेऽभिजायते । अन्नहर्त्ता मयावी स्यान्मूको-
वागपहारकः । धान्यमिश्रोऽतिरिक्ताङ्गः पिशुनः पूति-
नासिकः । तैलहृत्तैलपायी स्यात् पूतिवक्त्रस्तु स्रवकः ।
यद्वा तद्वा परद्रव्यमपहृत्य बलान्नरः । अवश्यं याति
तिर्यक्लङ्गगन्ध्वा चैवाकृतं हविरिति” । “परस्व योऽर्पितं
हृत्वा ब्रह्मस्वमपहृत्य च । अरण्ये निर्जले देशे
भवति ब्रह्मराक्षसः । हीनजातौ प्रजायेत पररत्नाप-
हारकः । पत्रशकं शिखी हृत्वा, गन्धान् कुच्छुन्दरिः
शुभान् । मणिमुक्ताप्रवालानि हृत्वा लोभेन मानवः ।
विविधानि च रत्नानि जायते हेमकर्तृष्विति” । “मूषिको
धान्यहारी, स्वादुयानसृङ्गः, कपिः फलम् । जलं भुवः, पयः
काको, गृहहारी हृत्पस्करम् । मधु दंशः, पलं गृध्रो,
गा क्रोधा, ऽग्निं वकस्तथा । श्विती वस्त्रं, श्वा रसन्तु, चोरी
लवणहारकः । प्रदर्शनार्थमेतत्तु मयोक्तं स्तेयकर्म्मणि ।
द्रव्यप्रकाराहि यथा तथैव प्राणिजातयः” इति । “द्रव्यस्था-
पक्षियमाणस्य यादृशाः प्रकारस्तादृशा एव प्राणिजातयः
स्तेयकर्म्मण्यपहर्त्तारो भवन्ति यथा कांस्यहारी हंस
इति । अथवा यत्फलसाधनद्रव्यमपहरति तत्साधन-
विकलो यथा पङ्कतामश्चहारक इति” गीता० । “ब्रह्महा